

Milé kolegyně, milí kolegové,

je před námi třetí rok třetí dekády 21. století, všichni jsme obklopeni stále dokonalejšími technologiemi informačního věku. Pandemie covidu-19 tento proces urychlila. Svět farmacie není výjimkou. Dlouhá léta se vedly vzrušené diskuze o elektronizaci zdravotnictví. Vzpomeňte, kolik bylo i mezi farmaceuty odpíračů elektronického receptu. Pandemie jasně ukázala, že je to jediná správná cesta. Vzhledem k rychlému vývoji umělé inteligence a robotiky se lékárna zcela určitě změní, bude odlišná od toho, na co jsme v současné době zvyklí, co jsme se učili ve škole. Farmaceutický průmysl již začal ve výrobě mohutně zavádět roboty, umělou inteligenci a další automatizační nástroje, které pomáhají zefektivnit výrobní procesy. Stejný úkol stojí i při zlepšování péče o pacienty v lékárnách. Postavit svoji živnost jen na ekonomicky výhodné generické substituci léčiv a na extenzivním rozšiřování sítě lékáren už nebude stačit. Lékárníci v současné době tráví velmi málo času skutečnými konzultacemi se svými pacienty. Automatizací velké části administrativní, ekonomické činnosti a dalších méně odborných úkonů farmaceuti získají zpátky čas a vrátí se ke své původní odborné profesi – budou se moci věnovat budování vztahů se svými pacienty a poskytovat jim skutečné odborné informace.

Do praxe jsou již zaváděny tzv. chytré lékové formy, které komunikují s pacientem i lékařem (a doufejme, že i s farmaceutem), dnes prostřednictvím chytrého telefonu. Tyto nové technologie významně zvyšují adherenci pacientů. Dalším úkolem farmaceuta bude připravovat vhodnou individualizovanou lékovou formu, například za použití 3D tiskáren. To je realita některých holandských nemocničních lékáren. Antikonvulzivum levetiracetam (SPRITAM®) je takto připravováno v USA již od roku 2015. Aby farmaceuti tyto nové výzvy zvládali, bude potřeba dále měnit i náplň jejich pregraduálního a postgraduálního vzdělávání. Koneckonců na západ od naší hranice se za úplné vysokoškolské vzdělání farmaceuta považuje stále častěji získání titulu Ph.D. A to bude prospěšné pro činnost nejen v nemocničních, ale i ve veřejných lékárnách. Bude se to týkat všech odborných činností farmaceuta (farmaceutická péče, příprava léčiv, onkologická farmacie, radiofarmaka, fytofarmaka, farmaceutická analýza atd.).

O roli klinické farmacie v tomto časopisu netřeba dlouze diskutovat. Bez ohledu na to, zda pacient navštíví kamennou lékárnu nebo se rozhodne pro lékárenskou službu typu telehealth (telefarmacie), farmaceuti budou naslouchat pacientovi, budou s ním konzultovat a poradí mu. A pacienti budou rádi naslouchat vzdělanému farmaceutovi. Současná

fyzicky a psychicky velmi namáhavá práce farmaceutů ve veřejných i nemocničních lékárnách bude zcela určitě delegována na roboty a příslušný software. To umožní farmaceutům využít své vzdělání a lépe se zapojit do interakce lékař–pacient. V jejich pracovní náplni převládne položka vzdělávání. Budou mít čas si v pracovní době přečíst třeba i elektronické vydání časopisu, který od roku 2023 ponese název **Farmacie pro praxi** s podtitulem Praktické lékařství.

Do **výboru České farmaceutické společnosti ČLS JEP, z. s.**, byli zvoleni na období 2023 až 2026: Pavel Grodza, Marie Zajícová, Martin Doležal, Michal Hojný, Josef Malý, Stanislav Havlíček, Petr Horák, Jiří Kotlář, Jiří Vlček, Daniela Fialová a Marcela Heislerová. Volba nového předsedy a dalších funkcionářů proběhne 8. 12. 2022, výsledky budou k dispozici na webové stránce www.cfs-cls.cz.

Jsem přesvědčen, že členové nového výboru přispějí k dalšímu rozvoji farmacie. Všem čtenářům přeji krásné Vánoce a do roku 2023 mnoho zdraví a dobré nálady.

prof. PharmDr. Martin Doležal, Ph.D.,
předseda ČFS ČLS JEP, z. s., v období 2019
až 2022